

CARDELL, CARL FRIEDRICH VON

**Åminnelse-tal, öfver hans excellens,
generalen och stats-rådet ... Carl
J. Adlercreutz, hållit i kongl. krigs
vettenskaps-akademien den 13 nov. 1815, af
C. von Cardell ... Stockholm, tryckt hos Carl
D**

Stockholm
1815

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

ADLERCREUTZ, C. J.

Li
So.
Monogr.
(P. n.)
1700-1829

ÅMINNELSE-TAL,

ÖFVER

HANS EXCELLENS,

GENERALEN OCH STATS-RÅDET m. m.

HERR GREFVE

CARL J. ADLERCREUTZ,

HÅLLIT I

Kongl. Krigs Vettenskaps-Akademien

den 13 Nov. 1815,

AF

C. VON CARDELL,

General-Fältygmästare och General-Major.

*Uti: Tal, hållne i K. Krigs-
vettenskapsakad. åren 1811, 1812,
1813 och 1815.*

Stockholm,

Tryckt hos CARL DELÉN, 1815.

ÄMNEVÄRDE

ÖFVER

HANS EXCELLENS

Generalen och Stats-Rådet m. m.

Hans Grådh

CARL J. ADLERGREN

Ämbets

Generalen och Stats-Rådet m. m.

den 15 Nov 1815

AT

C. FOR CARDELL

General-Förvaltare och General-Major

Stockholm

Tryckt hos Carl Dahlström

Det hedrande kall jag erhållit, att i detta samfund intaga den plats, som en i Nationens häfder evigt lefvande Man till allmän saktad lemnat, ålägger mig den pligt, att inför sörjande vapenbröder och medborgare återkalla den affidnes minne, dess lefnad och dess bragder.

Men huru ofullkomligt skulle icke denna pligt uppfyllas af en Soldat, som hvarken känner värtalighetens reglor, eller ens är mäktig det språk, på hvilket en af Fäderneslandets ädlaste söner bör prisas, om icke ämnets lysande glans, och de vid namnet ADLERCREUTZ i hvarje Svenskt bröst upplågande känslor kommo företaget till hjälp, och gjorde nästan all talets prydnad öfverflödig. Det är då i denna förtröstan, som jag skall med samma enkelhet, hvarmed sörjande stridsmän pläga på slagfälten teckna sin med ära fallne anförares graf, uppresa en okonstlad minnesvård åt den hjelte-

modiga Krigaren och ädla Patriot, som döden beröfvat oss och sitt land. Den framl. Rikets Herre, Generalen och Stats-Rådet m. m. Grefve ADLERCREUTZ, tillhörig en ädel slägt, leder sitt ursprung från ett land, som varit vaggan för en del af Sveriges största och utmärktaste män. Han föddes i Finland, i Nylands Län och Borgo Socken den 17 April 1757; inträdde 1770 i krigstjenst som Secund-Corporal vid då varande Finska Dragon-Corpsen; tog 1775 examen uti Fortifikations och Artilleri-Vettenskapene; blef 1775 utnämnd till Cornet vid lätta Dragon-Corpsen; befordrades 1777 till Löjtnant, 1779 till Stabs-Kapten vid öfra Savolax Kompani, och började 1788 sin verksamma krigsbana genom bevisandet af Blockaden vid Nyslott, genom anförandet af ett Detachement mot fienden och borttagandet af ett fiendtligt Magasin vid Peikala. År 1789 bevistade han affären vid Porosalmi, der han blesserades, men öfvervar det oaktadt reträtten och affären vid Kalpakoski; kommenderade derefter Ayantgardet när fienden tillbaka-

drefs från Jokkas; förde samma år ett Detachement från Jokkas till St. Mickel, och repousserade fienden från sistnämde ställe; anförde äfven Avantgardet på marchen till Pumala; blef den 19 Augusti samma år utnämnd till Major; 1790 till Riddare af Svärds-Orden, och bevistade samma år affären vid Parkumäki; erhöll 1791 Squadron; blef 1792 Öfverste-Löjtnant och Chef för Nylands Lätta Dragon-Corps; utnämndes 1802 till Öfverste och Konungens General-Adjutant; erhöll 1804 sig uppdragit att organisera ett nytt Infanteri-Regemente i Finland, och blef samma år utnämnd till dess Chef. Detta är den första perioden i en krigares lefnadslopp, som under den sednare vida kortare delen deraf, skulle, lik en lysande Meteor, uppstiga öfver sin samtids horisont och fästa allas blickar på sin glänsande, ehuru, ty värr, nog tidigt slutade bana. Denna period innehåller till yttre utseende en Officers vanliga tjensteväg, en berömlig Subalterns krigsbedrifter och en Regements-Officers högre verksamhet. Men det som vid närmare forskande till-

lika finnes, är, att i denna period oförgängliga frön utsåddes till framtida bedrifter och en ymnig skörd af lysande krigsära. Ingen verkan utan orsak, är en lag, så för den fysiska som för den moraliska världen; det är således utan tvivel, att den krigaren som från Regements Chef på en gång öfvergick till Befälhafvare för en Corps, och än mer till Chef för en armés General-Stab, och genast vid första uppträdet i denna högre sfer, bevisade sin kallelse dertill; att denne krigare måste hafva bättre tillbragt sina ynglings och manliga år, än med vårt stånd så vanliga förströelser och Garnisons-bedrifter; att den måste tillika haft tillfälle att förvärfva sig högre kännedom af sitt vidsträckta yrke och i studium såsom i användning deraf framskrida med sitt tjeohvarf; och så förhåller det sig äfven. Finska trupperne hade onekligen sedan en längre tid utgjort kärnan af Svenska armén, och deras Befäl utmärkt sig genom en sann militärisk esprit, genom mångfaldiga kunskaper i metien och genom en ständig beredskap till krig. En

EHRENSVÄRDS, SPRENGTPORTENS och några andra militäriska Coryphéers exempel, handläggning och inrättningar hade grundlagt denna upphöjda krigsanda, täflan och skicklighet; och Landets förpostläge och den ständiga åsynen af krigslystna och alltid krigsfärdiga grannar, gjorde nödvändigheten deraf kännbar; väl inrättade Militärskolor, viktiga fästningsbyggnader och arbeten, Recognosceringsinrättningen samt Parolas läger och större krigsöfningar lemnade ypperliga medel och tillfälle till krigsstudier, och vistan det på en klassisk National-Botten, samt åminnelsen af fordna tiders bedrifter voro oemotståndliga driffjädrar att begagna dem.

Det var således i följe af allt detta, som Secund-Corporalen ADLERCREUTZ kunde, efter 3:ne års tjenstetid, undergå examen i Fortifikations och Artilleri-Vetenskaperne; att samma krigare i sina ynglinga år förde med heder Krigs-detachementer och Avantgarder; vid mogna ålder, med distinktion organiserade och tilldanade ett nytt Regemente, och

kunde under all denna tid tillika bereda sig till den högre krigsverksamhet, som ödet förbehållit honom.

I Februari Månad 1808 utbrast sista kriget i Finland; ett krig, evigt märkvärdigt i tidens häfder genom det mannamöd, hvarmed en liten armé försvarade sina fäders bygder och sin krigsära mot en gigantisk Monarkis vida öfverlägsna stridskrafter, genom den Spartanska resignation och ståndaktighet, hvarmed klimatets och årstidens rysligheter midt under blodig strid af dessa kraftfulla män trotsades, och, hvilket äfven bör nämnas, genom det oupplösta psykologiska Problem om en Fästnings förlust, som var geniets verk och Nationens Idol.

Öfverste ADLERGREUTZ erhöll, vid krigets utbrott, Befälet öfver arméns andra Brigad, och första Rapporten som ankom från Krigsteatern berättar om 2:ne positions-affärer vid Artsjö och Käkeläby, hvaruti denna Brigad under sin Chefs tappra och krigskunniga anförande afslagit alla fiendens anfall, och defensift segtrat öfver dess vida öfverlägsna styrka.

Flere dylika bragder utmärkte derefter ännu denna Brigad-Chef, tills dess en större krets öppnades för dess verksamma själ. Krigets öde tillskyndade armén en utmärkt Officers förlust. Grefve LÖWENHJELM, hänförd af en eldig tapperhet, råkade i krigs-fångenskap, och Öfverste ADLERCREUTZ efterträdde honom som Chef för arméns General-Stab.

Denna armé, oförmodadt anfallen från flere punkter, i en årstid, som i detta klimat och land försvårar all kommunikation och hindrar allt concentrerad motstånd, hade vikit undan, för att närma sig en säker basis för sina tillkommande operationer. Landets topografi medgifver vid förutnämde omständigheter ingen sådan basis förr, än där Österbottens och Savolax kommunikationer förenas, och det var således efter 6 veckors reträtt vid 30 graders köld, på en sträcka af mer än 5 geografiska graders längd, som armén, under ständigt fäktande mot en strängt påträngande fiende, vid medsläpande af alla krigsförnödenheter och likväl utan betydlig förlust, hade från An-

jala öfver Tavastehus, uppnått Brahestad. Men det var också nu, som, under fortsättningen af en allt mer och mer försvårad reträtt, och vid det häftigaste af alla anfall som fienden intill dess gjort på den retirerande armén, General ADLERCREUTZ's säkra blick och krigstalang satte ett mål för dess framgångar, och förvandlade en besvärlig defensive i en lysande offensive.

Det var den 18 April 1808 vid Sika-joki Å och By, som en af de få drabbningar föreföll, hvilkas resultat mera tillhör Anförarens geni än truppens tapperhet eller slumpen. Det var der, som det taktiska Axiom, att den som öfverflyglar blir tillika sjelf öfverflyglad, och att den som utan vida öfverlägsen styrka och stor försigtighet vågar det förra, blir af en uppmärksam och skicklig fiende säkert slagen; det var der, säger jag, som detta så ofta glömda Axiom blef å nyo styrkt; det var i en vrå vid Bottniska viken som samma uppträde inträffade, samma krigs-geni visades, och samma resultat vans, som fordomdags vid Man-

tinea, och i nyare tider, i en större skala, vid Marengo. Det var der nemligen, liksom vid nyssnämde ryktbara ställen, som en öfverflyglad armé-corps, med offensift genombrytande af fiendens svagare eller blottade centrum, fästade segern vid sina fanor; och det var äfven genom denna seger som fiendens hittills vunna framgång hejdades, och armén tillvann sig hvila, rådrum och förtroende till det stora steget från försvars till anfallskrig. Planen till det sednare uppgjordes af den, som vid Sikajoki lagt grunden till dess möjlighet, och första utöfningen deraf verkställdes den 27 April uti Bataljen vid Revolax, den första offensiva drabbning i detta krig. En väl combinerad plan var likväl här nära att misslyckas, genom missräkning på väg och tid, vållad af oförsedda local-hinder, men utfördes likafullt genom en ihärdig tapperhet å truppens och förträffliga detalj-dispositioner å båda hufvud-anförarnes sida, som ersatt minskningen af kraft vid isolerade angrepp och förskaffat en fullständig seger öfver en vida öfverlägsen fiendtlig styrka.

Flere andra segrar följde denna i spåren, hvilka i anseende till planen och äfven till största delen af utförandet tillhöra General ADLERCREUTZ. Sådan var den vid Ny Carleby den 24 Juni, hvarvid Diversioner och Turneringar med framgång användes; sådan den vid Lappo den 14 Juli, der fiendtliga armén, i sin hufvudställning och styrka anfallen, för att efter en riktig strategisk plan befria arméns hotade operations-linie, under General ADLERCREUTZ' eget och odelade Öfverbefäl besegrades i ett rangeradt fältslag, hvilket, om det i anseende till Krigs-teatern och arméns storlek varit i tidehvarfvets större skala, skulle intaga ett utmärkt rum i nyare krigshistorien; samma förhållande var ändteligen vid Alavö den 17 Augusti, der genom en äfven offensif affär, arméns center framrycktes till lika strategisk höjd med dess högra flygel-corps vid Lappfjärd, och segren vans genom Anförarens öfverlägsna dispositioner, truppernes oemotståndliga tapperhet och Artilleriets användande på nära och afgörande håll.

Härmed slutas väl nu arméns lysande offensive i detta krig, sedan påräknade Diversioner från Sverige till Södra Finland icke medfört de väntade resultat, fienden deremot erhållit ojemförliga förstärkningar, och en betydlig échec vid Karstula och Lindulax blottat arméns venstra flank och nödgat till retrograda rörelser. Men den anförares förtjenst och ära som beredt och tillvunnit armén sina hittills hafda framgångar, lyser dock icke mindre utan hellre mer under nu följande defensiver, ju svårare det är att mot en vida öfverlägsen fiende verkställa kraftiga och ärefulla reträtter.

Huru många bevis voro ej här att anför! Affärerne vid Kuortane och Salmis den 1 och 2 September, der under blodig strid flere gånger omvexlades med anfall och försvar, och terrainen steg för steg bestriddes, nästan dagliga drabbningar som föreföllo under en jemt fortsatt reträtt, och deribland förnämligast slaget vid Oravais den 14 Sept. det blodigaste i hela kriget, som varade 17 timmar, der flere högre Befälhafvare samt största de-

len af arméns öfrige Officerare blefvo sårade eller dödsjutne, och segren väl ändteligen vans, men, efter den lidna betydliga förlusten och i brist af förstärkning, icke kunde fullföljas, utan reträtten måste fortsättas; kort derefter fiendens ytterligare tillbakadrivande vid Virät, och slutligen äfven den räddande Convention, som uti förtvillade omständigheter genom personligt imponerande aftvingades fienden, och hvarmed detta krig kan anses slutadt; allt detta flätar oförgångliga Lagrar i den hjeltekrans som tillhör General ADLERCREUTZ; men upphöjer icke hans ära allena, utan tillika med den Finska Nationens och Svenska tapperhetens. Med blodiga runor står deras gemensamma beröm, här i sin sista förening på samma ärestod; och om äfven flere evigt minnesvärda strider, såsom de vid Idensalmi och Ny Carleby, förblifvit här onämde, skola de dock alla i Sveriges krigshäfder hölja med högsta glans både de tappra och krigskunniga anförare och de oförskräckta krigare som deruti deltagit.

Men ännu en annan krans än lag-

rens skulle pryda General ADLERCREUTZ' hjessa; den krigaren, som mot öfvermakten förgäfves vågat lif och blod för att rädda en Provins åt sitt land, var bestämd att från Borgerligt krig och från undergång rädda hela sin Fosterbygd, samt att utom krigets blodiga Lagrar äfven förvärfva sig en lika oförgänglig Borgarekrona.

Det vore öfverflödigt att upprifva Statens fordna sår, och här återkalla minnet af dess vådliga belägenhet och olyckliga förhållanden vid den tid, då General ADLERCREUTZ, öfverhöljd med krigsära, ankom från Finland till Sverige. I hvarje Medborgares minne förvaras det förutan åtankan af den tid då Riket var nära sitt fall, af den katastrof som räddade det, och af de kraftfulla Patrioter som dertill voro Försynens verktyg; såsom i hvarje redligt Svenskt bröst framför allt en djup och helig vördnad lågar för den store och ädle Konung, som då för andra gången blef Rikets räddare och skyddsgud. — General ADLERCREUTZ var ett af de förnämligaste af förutnämde

medel till den lyckliga förändringen; hans rena Patriotism var så allmänt känd, att vid hans ankomst till Sverige allas blickar fästades på honom med hopp och förtroende: också svarade han deremot. Lika lugnt som han bar sitt oförskräckta bröst emot fienden på slagfältet, mötte han de vida större faror i samhället, räddade sitt Fädernesland ur den afgrund hvori det var nära att nedstörta, och belönades för sin patriotiska uppoffring ej mindre med Nationens offentliga tacksamhet, än med hvarje redlig Medborgares jemte sitt eget samvetes stilla bifall.

Efter alla dessa lysande bedrifter, ställdes denne förtjente Krigare och Statsman vid Thronens sida, för att med sin säkra rådighet, sina vunna kunskaper i Krigs- och Statsvärf, sin mot alla frestelser förvarade redlighet, och sin outtröttliga arbetsdrift biträda Rikets Styrelse uti råd och verksamhet. Riket hade genom Finlands förlust fått ett minskadt område, förändrade gränser, svagare stridskrafter, andra politiska förhållanden; det

fordrades

fordrades således ett nytt krigs- och Stats-system, en förändrad organisation af försvar, vapen, trupper, förråder, och alla dessa ämnens noga sammanband med Nationens krafter och Statens tillgångar. Kunnige och i dessa högre Statsvärf erfarne Embetsmän arbetade på nya planer härtill, och tjenstgörande General-Adjutanten ADLERCREUTZ biträdde dervid med all den arbetsförmåga och det rena oförvillade förstånd som alltid utmärkt honom. Men den tid var ännu icke inne, då en sådan ny Statsbyggnad kunde med säkerhet grundläggas: Sveriges behöriga ståndpunkt i den politiska verlden var förlorad; dess Stats belägenhet, utan basis, utan Garanti för framtiden, var ej svarande mot Rikets fordna glans och vikt, mot Landets geografiska läge, mot Nationens inre kraft och själs-upphöjelse. Dock detta urgamla Rikets Skyddsengel var icke inslumrad: redan var den mäktiga hand funnen, som skulle återställa dess fordna glans och ära, och urskeppsbrottet af den colossala Revolu-

tion som skakat världen, skulle (så var det tecknadt i Ödets bok) icke räddas annan storhet, än en enda Hjelte till en odödlig Regent för detta land. Kring denna Hjeltens segervana baner var det som Europas Monarker och Nationer samlades vid denna tid, för att bestrida den Despotism som på trampade folkslag och på en suckande verld hade i vestern af Europa upphöjt sin blodiga Thron. Ingen annan utväg att afskudda det allmänna oket var möjlig, än en strid på lif och död, och till deltagande uti denna strid, gick Svenska armén år 1813 öfver till Tyskland, denna ständiga skådeplats för Europas fejder. De förenade Nationerne delte sig i flera stora arméer; Nordens krigare ställdes till största delen under vår Store Kronprins befäl, och Generalen och Stats-Rådet ADLERCREUTZ erhöll det ärefulla kall att vara Chef för denna förenade armés General-Stab.

Ett nytt och stort fält öppnades derigenom för denna Generals krigs-talanger och verksamhet. Ofantliga landsträckor och slätter till arméernas strategiska

rörelser och till slagfält, i stället för Finlands inskränkta positioner och genom naturhinder bestämdt föreskrifne operations-linier, colossala, af de mest heterogena beståndsdelar sammansatta armémassor, i stället för mindre, och af samma anda lifvade National-arméer. — Nationer fäktande i rangerade fältslag i stället för Bataljoner; Strategi i stället för blott Taktik, med ett ord: gigantiska skalor och förhållanden uti allt, så i fysiskt som moraliskt afseende: allt detta medförde, jemte nya stånd- och synpunkter, äfven nödvändigheten af en vida större omfattningsgåfva än som hittills fordrats. Likväl rubbade föreställningen häraf icke General ADLERCREUTZ's mod och förtroende till sig sjelf; trygg vid den stora Hjeltens och Statsmannens sida, under hvars befäl han på denna nya Teater skulle vara verksam, och litande på sin egen inre kraft, upphörde han aldrig att förtjena det höga förtroende han uti sin viktiga befattning såsom Chef för en stor combinerad armés General-Stab åtnjutit, och har slutat med, att tillvinna

sig så väl sin egen höga Chefs bifall som alla Souverainernes belöning.

Efter gammal krigsvana bevistade General ADLERCREUTZ äfven i detta krig alla affärer hvare han möjligen kunde deltaga, och lemnade hvarje gång nya prof af en alltid lika tapperhet och säker militärisk blick.

Under slaget vid Gross-Behren den 23 Aug. 1813, der vår Store Kronprins satte en gräns för fiendens framträngande, räddade Preussens Monarki och Hufvudstad, och på Ruhlsdorfs höjd afsade Europas snara befrielse, upptäckte General ADLERCREUTZ med sin skarpa blick fiendens företag att kringgå Preussiska arméns högra flygel, åtföljde sedan sjelf det Svenska Ridande Batteri som till undsättning blef afskickadt, och livvade genom sin blotta närvaro det djerfva företaget af 6 lätta Artilleri-pjesers framryckande på Gevärs skotthåll mot 16 fiendtliga kanoner af större kaliber och af alla slags trupper understödda: ett företag som hade det lyckligaste resultat.

Vid Denewitz den 6 Sept. förde den

alltid verksamma Generalen äfven, till Preussiska högra flygelns undsättande, sjelf en del af det på denna dag agerande Svenska Artilleriet i den starkaste eld, uppställde det mästerligt och bevistade, med en köld som tillhör den sanna tapperheten, länge detta Artilleriets afgörande verkan.

Vid Leipzig ändteligen, der den Colossen ramlade som dittills nedtryckt Europa, var General ADLERCREUTZ den 18 Oktob. öfverallt på det stora och blodiga slagfältet; upptäckte dervid slagets vådliga tillstånd vid Byn Schönfeldt i brist af Artilleri och lofvade åt Ryska Befälhafvaren, oaktadt Svenska arméns då varande stora afstånd, att biträda med detta vapen, tryggt litande på sina Svenska vapenbröders yttersta bemödanden då det gäller; och han missträknade sig ej: Svenska Reserf-Artilleriet som på H. K. H. Kronprinsens befallning redan forcerade sin marsch till slagfältet, men i sitt lopp hejdades af en ström utan bryggor i denna trakt, passerade den med 20 kanoner och nära 30 Ammunitionsvagnar, genom

ett djupt och farligt vad, störtade på fienden, återställde slaget på detta ställe och honorerade sin Generals gifna löfte, i det tillika en ny qvist flätades i detta Svenska vapnets aldrig vissnade Lager. Den 19 Oktob. då förra dagens yttersta dom öfver tyranniet vid Leipzig fulländades, anförde General ADLERCREUTZ sjelf de Svenska trupper som stormade en sida af Staden och det Svenska Artilleriet som med cartecheseld slogs i handgemäng inom dess tränga gator. Under dessa 2:ne dagars oräkneliga faror förblef han likväl oskadd, ehuru 2:ne hästar blifvit för honom undanskjutne.

Efter dessa för verdens lugn och frihet fulländade bragder, vände sig Svenska armén, under sin Furstliga Hjeltes Öfverbefäl och en ädel, under Lagrar grånad Fältherres anförande, till Fäderneslandets egna värf, och med Hjelstens vanliga framgång och arméns oföränderliga mannamod, blef Norrige, uti Holstein, fräntaget Danska väldet. Ingångna heliga förbindelser förde derpå armén till Rhenströmmen och Nederländerne, för att

åter intaga sitt rum i de stridande Nationernes slag-linier; men sedan, i följd af verldsslaget vid Leipzig, äfven verldsfreden kort derefter blef slutad, återfördes armén under Generalen Grefve SANDELS anförande till Sverige, ehuru icke för att njuta hvila, utan för att å nyo strida för 2:ne Nationers förening, hvilka till Nordens välfärd och säkerhet aldrig böra vara från hvarannan åtskiljde.

Äfven under detta nya Krigståg behöll General ADLERCREUTZ, som från Germaniens slätter till foten af Norrska fjällen hade åtföljt sin Furstliga Befälhafvare, den viktiga befattning som Chef för arméns General-Stab, hvilken han med så mycken ära förestått vid den förenade Norra Tyska armén. Utom de alltid viktiga åtgärder som åtfölja denna befattning i egenskap af Fältherrens organ, hade han likväl intet tillfälle till nya krigsbragder, sedan ett krig, som både till Sjös och Lands på ett lysande sätt börjat, det förra under Segrarens vid Hogland vår krönte Sjöhjertes eget höga befäl, det sednare under dess verldsbe-

römde Sons och en utmärkt tapper Fält-herres anförande snart slöts, till mensklighetens triumf och vår Store Kronprins odödliga ära, med en för båda folken lika säll som nödig förening.

Efter denna lyckliga utgång af ett stort, för ett Seculum redan försökt och nu fulländadt företag, återkom General ADLERCREUTZ vid sidan af sin stora Fältherre till Fäderneslandet och fortfor uti sina genom kriget afbrutna högre göromål för Staten och armén. Men en genom krigsbesvär försvagad helsa, som slutligen grundlagt en svår invertes åkomma, nödgade honom snart att inskränka sin vidsträckta verkningskrets. Billigt var nu äfven att den Man, som hittills offrat hela sin lefnad åt krigsyrken och som till sitt Fädernesland i det afseendet till fullo afbördat sin medborgerliga gärd, borde frikallas från Krigsståndets dagliga besvär. Han nedlade derföre sin befattning som Tjenstgörande General-Adjutant för Armén, men förblef såsom Militärt Stats-Råd likafullt ett stöd för Svenska krigsväsendet.

Dock äfven en så förminskad verksamhet, förmådde den redan rubbade kroppsbyggnaden ej längre att uthärda; krigets vådor hade på slagfälten skonat den hjeltomodiga mannen; i sjelfva fredslugnet skulle han nu genom följderne af krigets mödor likafullt falla som dess offer. Hastigt förtärde sig intill sista gnistan den eld, som under 57 års tid lågat i Hjeltens ådror, och slocknade för alltid den 21 sistledne Aug. till Nationens allmänna sorg och saknad.

Den oafbrutna följd, hvaruti ett så ärefullt lefnadslopp bort framställas, har ej tillåtit att vid hvarje tillfälle anföra de befordringar, äreställen och hederstecken som under den affidna Generalens 2:dra lefnads period följt dess förtjenster i spåren; de böra derföre nu mera här i ett sammanhang omnämnas.

Från General-Adjutant, hvartill han innan sista Finska krigets början redan utnämndes, och för hvilken fullmakt han på Finska slagfälten erlagt en fullgilltig lösen, blef han efter segrarne vid Sika-joki och Revolax befordrad till General-

Major, efter slagen vid Carleby och Lappo utnämnd till Kommendör af Kongl. Svärds-Orden och Riddare af samma Ordens Stora Kors; och efter bataljen vid Alavo upphöjd i Friherrligt stånd. År 1810 utnämndes han till Stats-Råd, General-Löjtnant och Riddare af Franska Heders-Legionens Stora Örns-tecknet; år 1811 till Riddare af Kongl. Maj:ts Orden och General af Kavalleriet. Efter Bataljerne i Tyskland år 1813 hedrades han med Kejsarl. Ryska St. Georgs Ordens 2:dra Klass och Alexander Newsky Orden, ävensom med Kommendörs-Bandet af Kejsersliga Österrikiska Mariæ Theresiæ-Orden och Kongl. Preussiska Svarta Örns Orden, samt blef 1814 upphöjd till Rikets Herre och Greflig värdighet.

Men utom dessa lysande embeten och äreställen har äfven i detta Samfund den afsomnade ädle beklädt nyttiga och hedrande kall, och gagnat genom sin verksamhet. Det var år 1809 som General ADLERCREUTZ kallades af denna Akademi till dess Heders-Ledamot, men valdes ännu samma år till arbetande Heders-

Ledamot efter affidne General MANNER-SKANTS, öfver hvilken sin aktningvärdare han uti Akademien uppläst ett Åminnelse-Tal, som likt allt, hvad som från hans mun eller penna utgått, bär stämpeln af ädel enkelhet, af sträng rättvisa och upphöjda tänkesätt. Vid samma tid blef han tillika vald till Styresman för Akademien, och har, enligt en, på personlig aktning och förtroende grundad allmän önskan, med denna åtgärd fortfarit intill 1811 års slut, under hvilken hans styrelse-tid, Akademien erhållit nådigt uppdrag att låta verkställa försök med Congreveska Raketer och tillika belönt 2:ne prisskrifter.

I den enskilda lefnaden ändteligen, var den affidne Generalen likasom i allt annat, äfven såsom make och far, lycklig och vörtnadsvärd. Sitt första äktenskap ingick han år 1792 med Fröken HENRIETTE AMALIE STAKELBERG, Dotter till General-Löjtnanten Frih. STAKELBERG och dess Fru född ADLERBERG, som likväl efter 4 års lycklig förening iemnade honom Enkling med 2:ne barn,

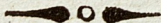
en Son och en Dotter, hans namns pryd-
nader och hans sista lefnads-års tröst
och glädje; med ett hjerta, danadt för
känslan af huslig sällhet, trädde han år
1798 i nytt gifte med Fröken BEATA
VON ENGESTRÖM, Dotter af Bergs-Rå-
det VON ENGESTRÖM och dess Fru född
LAGERBRING, hans nu efterlemnade vörd-
nadsvärda sörjande Maka. Fyra älskvärda
barn, 2:ne Söner och 2:ne Döttrar, här-
leda sig från detta sednare äktenskap,
hvari den affidne snart återfann och till
sin sista stund åtnjutit all den sanna
lycksalighet, som förnämligast kan belöna
Statsmannens mödor och bibehålla krigs-
mannen vid mensklighetens milda känslor.

Efter att hafva följt det ädla före-
målet för denna minnesteckning, genom
alla lifvets skiften och förhållanden, samt
enligt samtidens vittnesbörd hafva hyllat
dess förtjenster, hvad annat blir numera
öfrigt, än att anförtro dessa förtjenster åt
alla tiders minne och med trygghet om
efterverldens rättvisa kasta en blick på
andra sidan grafven. Der mötes denna
blick af den afsomnades skugga som af-

klädd all detta lifvets rang, makt, inflytelse, och endast omhöljd af sitt eget sanna värde, afvaktar efterverldens dom! Och denna dom? Hvem af samtida Medborgare och vapenbröder finner den icke redan med oförgängliga runor tecknad i sin inre öfvertygelse samt läser den med profetisk blick i framtidens häfder? — Dessa häfder, skola de ej säga, att den Man, som dess sörjande Fosterland för tidigt förlorat, var till hjerta och viljor en verklig ädel menniska, en man af obefläckad ära? Att hans alltid rena afsigter, hans jemna och jernfasta tänkesätt, hans oböjliga nit för sanning och rätt, hans aldrig aftynande Patriotism, liknade en gammal Romares egenskaper under denna Nationens oförderfvade tid? Skola desse häfder kunna neka rättvisan åt hans tillförlåtlighet uti sina pligters, sina gifna löftens och ingångna förbindelsers uppfyllande, åt hans trofasthet i vänskapen och alla öfriga förhållanden, åt hans oinskränkta tillgifvenhet för Kongung och Fosterland, åt hans ständiga hänseende på Nationens välfärd och Svenska

namnets ära? Och med denna framtidens rättvisa, hvar lefver en Svensk man som icke redan instämmer? Hvem är okunnig om den bortgångne ädles stora förtjenster om sitt land, och hvem känner dem alla, då han, liknöjd vid hopens bifall eller tadel, sällan omtalte hvad stort och ädelt han i stillhet tänkte och utöfvade? Hvem tviflar att äfven i forntiden, der så mycket fordrades af en Statsborgare, likväl den Borgerliga kransen hade prydt hans hjessa? Och hvem tror icke att en TORSTENSONS och en BARNERS skuggor med välvilja och bifall möta på andra sidan grafven denna Fosterlandets son, som under sin ärefulla bana ej sällan upplifvat minnet af dessa lagerkrönta Svenska hjeltar? Hvem ändteligen af oss, Mine Herrar, hans samtida vapenbröder af all rang och alla åldrar, som deltagit i hans bedrifter, beundrat hans kraft och nu sörja hans förlust, hvem af oss skulle gå ifrån denna krigarens grafvård, utan den föresats att söka träda i hans fotspår; och utan den önskan, att efter slutad bana på ärans

fält, kunna, om äfven med mindre glans
af rykte, likväl som han, åtföljd af sam-
tidens bifall, och trygg om efterverldens,
— nedstiga i grafven?

— 5 —
The names of the persons who
were present at the meeting
of the Board of Directors
of the Company are as follows:
—

www.books2ebooks.eu